

נוהל לקביעת ציונים בית ספריים

יהדות - לשנת תשפ"א

לאור המציאות המשתנה השוררת כעת, במסגרתה הלימודים אינם מתנהלים כסדרם, ניתנת בזאת הוראת שעה ייחודית, כלומר, הנחיה עדכנית התקפה לשנת תשפ"א בלבד. בשנה זו, חלק מהערכה הבית ספרית חובה לבצע כבחינה בבית הספר. יש לנצל לכך את הימים בהם התלמידים מופיעים ללימודים בבית הספר. בכל מקרה, ניתן יהיה לערוך את הבחינה הבית ספרית במועד המיועד לבחינה חיצונית במקצוע זה, בו יתאפשר לתלמידים להגיע לבחינה אף במקרה של סגר. לאחר בחירת האפשרות לאופן ההערכה הבית ספרית לפי נוהל זה, יש לבנות מחונן כולל המפרט את רכיבי ההערכה הבית ספרית ומשקלם בציון הכולל, ומחונן מפורט לכל אחד מהרכיבים. בית הספר יכין טבלת אקסל מסודרת של כל ציוני תלמידי הכיתה עם משקלם היחסי, וכן, נספח עם פירוט האירועים והמשימות שניתנו לתלמידים. זאת, כדי לאפשר לקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר מתן הציונים לפי נוהל זה, ובכלל זה לבדוק ערעורי תלמידים במידה ויוגשו. על בתי הספר להודיע למורים ולתלמידים כיצד יחושבו ויקבעו הציונים הבית ספריים.

נוהל למתן ציון בית ספרי בשאלונים הבית ספריים

סמלי שאלונים: 4373,4383,4573,4583

מיקוד להערכה הבית ספרית – ניתן להוריד 30% מהחומר לפי בחירת בית הספר, או לחילופין להיצמד למיקוד שפורסם ע"י משה"ח לשאלונים החיצוניים המקבילים (סמלי השאלונים 4382, 4582).

ניתן להתייעץ עם מדריכות המקצוע לצורך הכרעת כמות החומר המהווה 30% מהחומר.

אופן הערכה בית ספרית - את ההערכה ניתן לחלק, 60% לפחות בהערכה מסורתית (בחינה) את החלק הנוסף אפשר להעריך בהערכה חילופית או בתלקיט מבחנים.

נדגיש, שההערכה חייבת לכסות את כל החומר המוגדר לבחינה. הפרוט, כאמור, יופיע במחונן ההערכה הבית ספרית.

בנספח מצורפים מודלים אפשריים להערכה חילופית.

הערה:

נוהל זה מתאים לבתי"ס בעלי הכרה בציון שנת. תלמידים בבתי"ס ללא הכרה בציון שנתי, יבחנו במבחן חיצוני הכולל את היחידות הבית ספריות (סמלי שאלונים: 4382, 4582). מיקוד חומרי הלמידה לשאלונים אלו לקיץ תשפ"א, מופיע באתר המפמ"ר.

נוהל למתן ציון בית ספרי בשאלונים החיצוניים

סמלי שאלונים: 4281, 4381

מיקוד להערכה הבית ספרית בשאלון חיצוני – יש להיצמד למיקוד שפורסם ע"י הפיקוח למבחן החיצוני, המופיע באתר המפמ"ר.

אופן הערכה בית ספרית - את ההערכה ניתן לחלק, 60% לפחות בהערכה מסורתית (בחינה) את החלק הנוסף אפשר להעריך בהערכה חילופית או בתלקיט מבחנים.

נדגיש, שההערכה חייבת לכסות את כל החומר המוגדר לבחינה. הפרוט, כאמור, יופיע במחונן ההערכה הבית ספרית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על המקצועות העצמאיים

בנספח מצורפים מודלים אפשריים להערכה חילופית.

תאריך התחלה אפשרי למבחן זה: אחרי פורים.

הערה:

נוהל זה מתאים לבתי"ס שבחרו מקצוע אחר כמקצוע להבחנות חיצוניות.

ברור, שיש חשיבות רבה וערך גדול לבחור בבתי הספר שלנו מקצוע קדש בהבחנות חיצוניות

נספח 1

הצעות להערכה חילופית בדינים

בבחירת הערכה חילופית יש לתת את הדעת לכמה נקודות חשובות:

1. ההערכה חייבת לבטא את הידע של התלמידים בחומר הנלמד.
2. היחס של רכיב ההערכה הבית ספרית בציון הכולל, תלוי בהיקף החומר ביחס לחומר היחידה כולה.
3. הערכה בית ספרית חייבת להיות עם דרישות ואפשרויות הצלחה שיוויוניות לכל תלמידי הכיתה.
4. יש לשים לב, שכל תלמיד מוערך על כל חלקי היחידה שבהערכה החילופית, ולא רק על החלק אותו הוא הכין. יש לבנות את מחוון ההערכה בהתאם.

להלן כמה הצעות להערכה חילופית בדינים:

- **בחינה בע"פ** דרך הטלפון. יש לקחת בחשבון, שבחינה כזו הדורשת שליפה מיידית קשה יותר, ושהנתונים בבתיים מקשים על למידה אינטנסיבית לבחינה רחבת היקף. לכן מומלץ לבחור בדרך זו על חלק מהחומר, לערוך בחינה קצרה לכל תלמיד, ולשקלל את הציון של הבחינה בע"פ בערך לא גבוה.
- **בחינה רבת-ברירה (מבחן אמריקאי) בעזרת תוכנה חכמה** המשתמשת בקלידי הטלפון. תוכנה זו מספקת ע"י החברות המספקות שירותי קווי מרחבים קוליים. מורות שהשתמשו באופן זה, טענו שהיא מוצלחת מאד.
- **יצירת חידון** – הניקוד לתלמידים הינו על כתיבת השאלות והתשובות לחידון, לפי מתווה מסגרת שהמורה קובע, ולא על התשובות לחידון עצמו. (אלא אם כן, החידון בנוי באופן שיוויוני)
- תלמיד מקבל נושא אחד מהנושאים הנלמדים, בו הוא צריך **לאתר מושגים הלכתיים**. עליו להסביר כל מושג, ולתת דוגמא להלכה הקשורה למושג זה. ניתן ליצור אוסף של כל המושגים לחלוקה לכל תלמידי הכיתה.
- תלמיד מקבל נושא אחד מהנושאים הנלמדים, בו הוא צריך **לסווג הלכות** שיש בהן מצב של **לכתחילה לעומת בדיעבד**.
- תלמיד מקבל נושא אחד מהנושאים הנלמדים, בו הוא צריך **למצוא הלכות למקרה של שכחה או טעות** (אם שכח...טעה ו...)
- תלמיד מקבל נושא אחד מהנושאים הנלמדים, בו הוא צריך **לסכם מכל הנושא את רשימת הדברים האסורים/מותרים ב...** (יום טוב, אמצע פסוקי דזמרה, נטילת ידיים וכד')

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על המקצועות העצמאיים

- התלמיד יציג סיפור של **תאור מקרה**, שמתוארות בו כמה **טעויות/בעיות הלכתיות**. התלמיד יציין מהן הטעויות ההלכתיות, ואיך נכון לנהוג. ניתן גם, בפיקוח של המורה, להעביר את סיפור המקרה בין התלמידים האחרים והם יצטרכו לזהות, את הטעויות/בעיות בסיפור.

נספח 2

הצעות להערכה חילופית במחשבה ומוסר

בבחירת הערכה חילופית יש לתת את הדעת לכמה נקודות חשובות:

1. ההערכה חייבת לבטא את הידע של התלמידים בחומר הנלמד.
2. היחס של רכיב ההערכה הבית ספרית בציון הכולל, תלוי בהיקף החומר ביחס לחומר היחידה כולה.
3. הערכה בית ספרית חייבת להיות עם דרישות ואפשרויות הצלחה שיויוניות לכל תלמידי הכיתה.
4. יש לשים לב, שכל תלמיד מוערך על כל חלקי היחידה שבהערכה החילופית, ולא רק על החלק אותו הוא הכין. יש לבנות את מחוון ההערכה בהתאם. מומלץ להתייעץ עם מדריכות ללמידה משמעותית בבניית הערכה בית ספרית.

להלן כמה הצעות להערכה חילופית במחשבה ומוסר:

- **בחינה בע"פ** דרך הטלפון. יש לקחת בחשבון, שבחינה כזו הדורשת שליפה מידי קשה יותר, ושהנתונים בבתים מקשים על למידה אינטנסיבית לבחינה רחבת היקף. לכן מומלץ לבחור בדרך זו על חלק מהחומר, לערוך בחינה קצרה לכל תלמיד, ולשקלל את הציון של הבחינה בע"פ בערך לא גבוה.
- **בחינה רבת-ברירה (מבחן אמריקאי) בעזרת תוכנה חכמה** המשתמשת בקלידי הטלפון. תוכנה זו מספקת ע"י החברות המספקות שירותי קווי מרחבים קוליים. מורות שהשתמשו בהבחנות באופן זה, טענו שהיא מוצלחת מאד.
- **יצירת חידון** – הניקוד לתלמידים הינו על כתיבת השאלות והתשובות לחידון, לפי מיתווה מסגרת שהמורה קובע, ולא על התשובות לחידון עצמו. (אלא אם כן, החידון בנוי באופן שיויוני)
- **בניית נושא רוחבי** - התלמידים יחברו שאלות נושא, כדוגמת שאלת הנושא של הבגרות. הם יצטרכו למצוא קשר רעיוני בין 3-5 נושאים מתוך התוכנית, לחבר שאלות מתאימות, ולהוסיף קטע נוסף מתוך ספרי מוסר אחרים הדין באותו נושא. כמובן, שעל התלמיד לענות על שאלות הנושא שחיברו.
- התלמיד יבחר נושא השקפתי מהנושאים שנלמדו, ויכתוב עבודת עומק עם מקורות נוספים, בהתאם לקריטריונים שיקבע המורה, ובכך יצור עיבוד מעמיק לאחד הנושאים שבתוכנית. העבודה תכתב בזיקה לחומרים שנלמדו.
- התלמיד ימצא מקורות על חיי המחבר של אחד מהספרים בתכנית הלימודים שיבחר, התלמיד יכתוב על תורתו, גדלותו ואישיותו, על התקופה בה הוא חי, ויראה איך הדברים משתקפים בספר המוסר אותו למד. עבודה כזו, תחבר אותו לתכנים מתוך לימוד מעשי גדולים ו"הליכה בעקבי הצאן".